

ingediend op **1662** (2022-2023) – Nr. 1
18 april 2023 (2022-2023)

Voorstel van decreet

van Marino Keulen, Bert Maertens, Karin Brouwers,
Annick De Ridder, Martine Fournier en Marius Meremans

tot wijziging van het decreet van 31 juli 1990
betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven
extern verzelfstandigd agentschap
Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn,
tot wijziging van het decreet van 26 april 2019
betreffende de basisbereikbaarheid
en tot intrekking van het decreet van 25 februari
2022 betreffende de Vervoersautoriteit

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

Context en probleemstelling

Op 1 juli 2022 heeft de Vlaamse Regering het nieuwe openbaredienstencontract 2023-2027 voor de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn goedgekeurd.

De Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) adviseerde in zijn advies van 29 augustus 2022 over het voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen over het gemeenschappelijk vervoer, de weginfrastructuur en het wegenbeleid, en de waterinfrastructuur en het waterbeleid (verzameldecreet III) om via dat decreet ook het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn (hierna het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990 te noemen) op een aantal punten te wijzigen. Het doel van die wijzigingen was om de rechtszekerheid van de nieuwe taken en bevoegdheden die uit het nieuwe openbaredienstencontract voortvloeien te garanderen. Concreet vroeg de MORA om artikel 3 van het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990, dat de missie, taken en bevoegdheden van De Lijn bepaalt, aan te passen conform de taakstelling uit het nieuwe openbaredienstencontract:

- “– De Lijn beheert het openbaar vervoer operationeel en treedt op als ‘Beheerder van Vervoersystemen’.
- De Lijn fungeert als hefboom voor openbaar vervoer die samenwerkt met anderen en dient in die zin het mobiliteitspartnerschap en het mobiliteitsecosysteem aan te passen.
 - De Lijn is gemachtigd om uit maatschappelijk oogpunt tijdelijk een specifiek aanbod te organiseren. Het betreft bijvoorbeeld kampvervoer, minder hinder maatregelen, evenementenvervoer en mobiliteitsoplossingen bij calamiteiten.
 - De Lijn zal haar stelplaats openstellen voor derden.”

De opmerkingen van de MORA werden terecht bevonden, maar vergden een grondiger analyse van het decreet van 26 april 2019 betreffende de basisbereikbaarheid en het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990.

Het decreet van 26 april 2019 betreffende de basisbereikbaarheid (hierna het decreet Basisbereikbaarheid te noemen) had de bedoeling om de uitrol van het vervoer op maat te laten uitvoeren door een andere instantie dan De Lijn, namelijk het Departement Mobiliteit en Openbare Werken. Het departement heeft die taak opgenomen, maar de uitwerking en de gunning van de bestekken voor de verschillende vormen van vervoer op maat hebben tot weinig of geen offertes geleid.

Er werd daarom voor geopteerd om de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn aan te wijzen als beheerder van het vervoerssysteem die belast zou worden voor de uitrol van het vervoer op maat. Om meer slagkracht te geven aan de beheerder van het vervoerssysteem is het aangewezen om ook de Mobiliteitscentrale te laten aansturen door de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn.

De toebedeling van die opdrachten past ook in de verdeling van taken tussen het departement en de agentschappen conform het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Op 31 maart heeft de Vlaamse Regering een addendum bij het openbaredienstencontract goedgekeurd om dat ook te actualiseren, rekening houdend met de nieuwe taken van de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn.

Doelstelling van dit voorstel van decreet

Er worden wijzigingen aangebracht aan het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990.

In het openbaredienstencontract tussen de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn (VVM) en de Vlaamse Regering 2023-2027 krijgt de VVM verschillende taken opgelegd, enerzijds vanuit haar rol als interne exploitant, en anderzijds vanuit de door haar te ontwikkelen rol als beheerder van het vervoerssysteem. Zo krijgt ze onder meer de taak om te zorgen voor meer duurzame mobiliteit. Daarnaast moet ze haar rol als mobiliteitspartner voor de vervoerregio's ten volle kunnen spelen. Ook krijgt de VVM een belangrijke rol als beheerder van het vervoerssysteem opgelegd, die onder meer inhoudt dat ze moet inzetten op het ontwerp van de meest optimale mobiliteitsoplossing voor het aanvullend net en het vervoer op maat, in cocreatie met de vervoerregio's. De rol die de vervoerregio's hebben op basis van artikel 8, §1, van het decreet Basisbereikbaarheid blijft ongewijzigd en dus onverkort gelden.

Artikel 3 van het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990 wordt daarbij aangepast om het doel en de missie van de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn te verduidelijken. De opgenomen tekst verduidelijkt de doelstelling van de VVM bij de uitvoering van haar missie als dienstverlener, namelijk het op elk ogenblik aanbieden van een kwaliteitsvol en klantgericht openbaar vervoer. Daartoe is het noodzakelijk dat de VVM alle handelingen kan stellen die in het kader van de verwezenlijking van haar missie nuttig of nodig zouden zijn, binnen het daartoe gecreëerde wettelijke kader. Daarbij wordt niet alleen rekening gehouden met de onderscheiden opdrachten van de VVM als interne exploitant en als beheerder van het vervoerssysteem, maar wordt ook rekening gehouden met de specifieke beleidsuitvoerende en beleidsondersteunende taken die aan de VVM werden toegekend sinds haar oprichting, in overeenstemming met de bepalingen van het Bestuursdecreet.

Andere wijzigingen betreffen louter formele aanpassingen, rekening houdend met inmiddels gewijzigde regelgeving, zoals het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen, de invoering van het Wetboek van economisch recht en aanpassingen op basis van het Bestuursdecreet, waaronder maar niet uitsluitend de vervanging van de benaming 'directeur-generaal' door 'gedelegeerd bestuurder'. Het betreft wijzigingen in artikel 1bis, artikel 2, vijfde en zesde lid, artikel 12, artikel 13 en de aanpassing van het opschrift van afdeling 2 van hoofdstuk 2 van het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990. In artikel 17, 28 en 32ter, alsook in het opschrift van onderafdeling 3, wordt het woord 'directeur-generaal' vervangen door het woord 'gedelegeerd bestuurder'. Het gaat hier om louter formeel-technische aanpassingen.

Ten slotte worden artikel 16, 18, 22 en 23 van het voormelde decreet van 31 juli 1990 gewijzigd om de bevoegdheden van de directeur-generaal, die voortaan de benaming gedelegeerd bestuurder heeft, respectievelijk de bevoegdheden van de raad van bestuur, te verduidelijken en verder in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het Bestuursdecreet. In het bijzonder wordt in de nieuwe formulering van artikel 22 en 23 van het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990 de mogelijkheid opgenomen tot oprichting van organen en comités door de raad van bestuur overeenkomstig de bepalingen van artikel III, 9, §2, van het Bestuursdecreet. Door die wijzigingen kan de VVM verder evolueren naar een wendbare en dynamische organisatie, zodat ze sneller kan inspelen op noodzakelijke veranderingen en kansen om te innoveren.

Artikel 31 van het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990 wordt aangepast, rekening houdend met de invoering van het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017. Aan artikel 32 van het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990 wordt een lid toegevoegd waarin uitdrukkelijk bepaald wordt dat als de VVM overgaat tot de aanleg en exploitatie van installaties op goederen die haar ter beschikking worden gesteld, die in volle eigendom aan haar zullen toebehoren. Op die wijze wordt een verdere stap gezet om de VVM toekomstbestendig te maken en te houden met het oog op een efficiënte, duurzame en klantvriendelijke aanwending van haar capaciteit en beschikbare middelen, in het bijzonder de (bestaande) openbaarvervoersinfrastructuur.

Artikel 33 en 35 van het decreet Basisbereikbaarheid worden aangepast zodat De Lijn de opdracht krijgt om te zorgen voor de verdere uitrol en de exploitatie van het vervoer op maat, met uitzondering van het personenvervoer over water en met uitzondering van de deelsystemen.

Vervolgens worden er ook aanpassingen aangebracht aan artikel 47 van het decreet Basisbereikbaarheid op basis van de afspraken die er zijn gemaakt in het openbaredienstencontract over het betrekken van de exploitant bij doorstromingsmaatregelen.

Tot slot wordt het decreet van 25 februari 2022 betreffende de Vervoersautoriteit ingetrokken nu de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn belast wordt met de aansturing van de Mobiliteitscentrale en het daarbij behorende contractbeheer.

2. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Dit voorstel van decreet regelt aspecten van het mobiliteitsbeleid die onder de bevoegdheid van de gewesten vallen. Op grond van artikel 6, §1, X, eerste lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 (BWHI) behoren de ontworpen bepalingen over het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer, met inbegrip van de bijzondere vormen van geregeld vervoer, de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met bestuurder (vormen van ongeregeld vervoer) tot de gewestelijke bevoegdheid. Het vervoer op maat, bijvoorbeeld, kan ook zowel bijzondere vormen van geregeld vervoer betreffen (doelgroepenvervoer), als ongeregeld vervoer in de zin van het voormelde artikel.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn

Artikel 2

Artikel 1bis van het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990 bevat een verwijzing naar het inmiddels opgeheven Wetboek van Vennootschappen. Die verwijzing is achterhaald door het inmiddels in werking getreden Wetboek van vennootschappen en verenigingen van 23 maart 2019 en moet bijgevolg worden aangepast.

Artikel 3

Artikel 2 van het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990 bevat verwijzingen naar inmiddels opgeheven wetgeving. Bijgevolg worden het vijfde en zesde lid vervangen door een nieuwe formulering met correcte verwijzingen.

De basiskenmerken en de regels die de VVM beheersen, worden vastgesteld in het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990. Overeenkomstig het gewijzigde vijfde lid wordt het statuut of de rechtspositie van de VVM, in die volgorde, bepaald door het Oprichtingsdecreet, door het Bestuursdecreet en door de statuten. Voor alles wat daarin niet is bepaald, wordt, bij wijze van suppletief recht, verwezen naar de bepalingen over de naamloze vennootschap in het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, voor zover ze verenigbaar zijn met het statuut van de VVM als publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap.

Het gewijzigde zesde lid strekt er in essentie toe om de verwijzingen naar de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord en de Faillissementswet van 8 augustus 1997 te vervangen door de verwijzing naar de relevante bepalingen van het Wetboek van economisch recht.

Artikel 4

Het eerste lid van artikel 3 van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn wordt grotendeels ongewijzigd hernomen.

Het tweede lid van artikel 3 van hetzelfde decreet wordt ook inhoudelijk hernomen, met die nuance dat de woorden “hetzij vervoer te water” worden geschrapt. De bevoegde instantie voor de exploitatie van het openbaar personenvervoer over water is overeenkomstig artikel 34/1 van het decreet Basisbereikbaarheid, bij het besluit van de Vlaamse Regering van 16 oktober 2020 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust aangewezen. Om die reden moet die opdracht met betrekking tot vervoer te water geschrapt worden in het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990.

Artikel 3 wordt vervolgens verder aangepast om het doel van de VVM te verduidelijken.

Aan het maatschappelijke doel ligt de missie van de VVM ten grondslag: de organisatie en realisatie van openbare diensten van personenvervoer, waarbij de VVM haar dienstverlening en infrastructuur beheert en ontwikkelt als een krachtig netwerk dat bijdraagt aan de economie, de welvaart en de leefbaarheid van Vlaanderen.

De tekst van de in die zin te wijzigen leden verduidelijkt de doelstelling van de VVM bij de uitvoering van haar missie als dienstverlener, namelijk het op elk ogenblik aanbieden van een kwaliteitsvol en klantgericht (openbaar) vervoer. Daartoe is het noodzakelijk dat de VVM alle handelingen kan stellen die in het kader van de verwezenlijking van haar missie nuttig of nodig zouden zijn, binnen het daartoe gecreëerde wettelijke kader. Daarbij wordt niet alleen rekening gehouden met de onderscheiden opdrachten van de VVM als interne exploitant en als beheerder van het vervoerssysteem, maar wordt ook rekening gehouden met de specifieke beleidsuitvoerende en beleidsondersteunende taken die aan de VVM werden toegerekend sinds haar oprichting, overeenkomstig de bepaling die is opgenomen in artikel III.2 van het Bestuursdecreet.

Het nieuwe derde lid omschrijft, ter aanvulling van het eerste en tweede lid, de taken van de VVM, voor zover die in concreto via het openbaredienstencontract of op basis van wetgeving in opdracht worden gegeven aan de VVM. Dat is nu

ingeschreven voor het leerlingenvervoer in artikel 5, §2, van de wet van 15 juli 1983 houdende oprichting van de Nationale Dienst voor leerlingenvervoer en in het openbaredienstencontract. Dat is ook het geval voor het evenementenvervoer op basis van het openbaredienstencontract. Door de opname van het evenementenvervoer wordt de VVM in de gelegenheid gesteld om een antwoord te bieden op vervoersvragen ten gevolge van gebeurtenissen met een sterk mobiliteitsgenererend effect die een in de tijd beperkt, al dan niet terugkerend karakter hebben. Het kan bijvoorbeeld gaan om beurzen, evenementen, concerten enzovoort. Om een antwoord op die vervoersvragen te bieden, kan de VVM haar aanbod uitbreiden door het tijdstip van haar dienstverlening te wijzigen, door de frequentie en amplitude te verhogen, of door vervoer te organiseren dat afwijkt van de reiswegen en stopplaatsen die in het kern- en aanvullend net zijn bepaald. Dat vervoer is toegankelijk voor alle reizigers die beschikken over een geldig vervoersbewijs voor het gebruik van de voertuigen van de VVM. Als een bepaald aanbod met betrekking tot evenementenvervoer geen deel uitmaakt van het kern- of aanvullend net, kan De Lijn de kostprijs doorrekenen aan de organisatoren van het evenement. Op vraag van de organisator en nadat de organisatie de kosten daarvoor heeft betaald, kan het evenementenvervoer gratis aan alle reizigers worden aangeboden.

De VVM zal in het kader van de verwezenlijking van het doel onder meer de volgende taken en activiteiten op zich nemen:

- 1° het beheer, de ontwikkeling en de uitvoering van het openbaar personenvervoer: de realisatie van het aanbod, van concept tot uitvoering, van openbare diensten van personenvervoer op het grondgebied van, vanuit of naar het Vlaamse Gewest, volgens de bepalingen die zijn vastgelegd in het openbaredienstencontract of in het decreet Basisbereikbaarheid en de uitvoeringsbesluiten ervan;
- 2° de organisatie van integrale klantenzorg: de informatievoorziening voor reizigers en operatoren, de afhandeling van klantenreacties;
- 3° het verlenen van beleidsgerichte input, advies en voorstellen van mobiliteitsoplossingen aan het Vlaamse Gewest, de vervoerregio's en lokale besturen;
- 4° het optreden als interne exploitant als de VVM daartoe is aangewezen conform artikel 34, §1, van het decreet Basisbereikbaarheid;
- 5° de coördinatie en optimalisering van een breder geheel van vervoersaanbieders en -modi, en het operationeel beheer over de vervoerslagen heen als beheerder van het vervoerssysteem. De Vlaamse Regering kan die taken nader bepalen;
- 6° het beheer van haar infrastructuur, waaronder het verwerven, uitrusten, bebouwen, geschikt maken, onderhouden, exploiteren en commercialiseren van zowel roerende als onroerende infrastructuur, in de ruimste zin van het woord, in voorkomend geval inclusief de grondoppervlakte, daaronder begrepen de infrastructuur die haar ter beschikking wordt gesteld, die ze aanwendt, of die nodig of nuttig is voor de verwezenlijking van haar missie.

Die taken en activiteiten houden dus onder meer verband met de specifieke afspraken in het openbaredienstencontract. Het engagement is uitgesproken om de kracht van een vraaggestuurd en (eco)systemisch vervoer ten volle te kunnen benutten, inclusief het helpen realiseren van de modal shift, waarbij de VVM de rol van beheerder van het vervoerssysteem naast de rol van interne exploitant uitbouwt. De uitbouw van de rol van beheerder van het vervoerssysteem is voor de VVM cruciaal als hefboom voor Vlaanderen, om meer en nieuwe vervoersdiensten te kunnen laten aanbieden op een meer klantvriendelijke, duurzame en efficiënte wijze, over verschillende vervoerslagen heen, namelijk het kernnet, aanvullend net en vervoer op maat.

In dat kader wordt er in het bijzonder enerzijds invulling gegeven aan de specifieke taken van de VVM als interne exploitant en het specifieke statuut van interne exploitant waartoe de VVM werd aangesteld overeenkomstig de bepalingen van verordening (EG) 1370/2007 van 23 oktober 2007 van het Europees Parlement en de Raad betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg

en tot intrekking van Verordening (EEG) nr.1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad (hierna verordening (EG) 1370/2007 te noemen), met betrekking tot het kernnet en het aanvullend net. Anderzijds wordt er invulling gegeven aan de specifieke taken en het specifieke statuut van de VVM als beheerder van het vervoerssysteem: de rol als beheerder van het vervoerssysteem vertaalt zich (onder meer) specifiek in alle handelingen en verrichtingen betreffende het operationeel beheren van het openbaar vervoer. De beheerder van het vervoerssysteem verzekert de samenhang met het treinnet en de netwerken van aanpalende regio's, en garandeert de adviesverlening voor de optimalisatie van het vervoer zoals het maken van combimobiele simulaties, voorstellen van tariefstructuur en het promoten van de modal shift.

Daarbij wordt de beheerder van het vervoerssysteem belast met de integrale klantenzorg, zoals geïntegreerde informatie en geïntegreerde voorzieningen voor reizigers en operatoren, afhandeling van klantenreacties en digitale vereenvoudiging van diensten (bijvoorbeeld ticketing).

De VVM zal als volwaardige mobiliteitspartner haar opgebouwde competenties ter beschikking stellen van de mobiliteitsmarkt om zo in cocreatie met alle betrokken partijen (waaronder de bevoegde overheid, departementen, vervoerregio's, mobiliteitscentrale, overige operatoren met betrekking tot het openbaar vervoer) bij te dragen aan een maximale modal shift en aan duurzame mobiliteit. Een doorgedreven samenwerking tussen de verschillende partners is essentieel om de reizigerservaring optimaal te maken en de organisatie van het openbaar vervoer efficiënt te regelen.

De beheerder van het vervoerssysteem is de volwaardige mobiliteitspartner op vervoerregioniveau, waarbij breder gekeken wordt dan alleen naar oplossingen via het openbaar vervoer. In dat kader wordt de rol van interne exploitant specifiek verbonden aan de rol van beheerder van het vervoerssysteem: de beheerder van het vervoerssysteem zal belast worden met een optimalisering van het vervoer op maat om te komen tot een zo optimaal mogelijke invulling van de mobiliteitsbehoeften aansluitend op het kernnet en het aanvullend net.

Daarnaast wordt het beheer van de systeemassets van het Vlaamse openbaar vervoer verzekerd: de uitbouw, het beheer en de uitbating van openbaarvervoersinfrastructuur, stelplaatsen, laadinfrastructuur, tramlijnen en informatiesystemen.

Vervolgens wordt in het nieuw toe te voegen vierde lid bepaald dat de VVM buiten het kader van haar openbardienstverplichting ook kan overgaan tot alle commerciële activiteiten, voor zover die de uitvoering van de openbardienstverplichting niet in het gedrang brengen. Daarbij kan de VVM alleen binnen de vooropgestelde missie en doelstelling commerciële handelingen stellen die direct of indirect verband houden met of gerelateerd zijn aan vervoersactiviteiten. Ze moet daarbij de bepalingen van verordening (EG) 1370/2007 in acht nemen. In dat kader zal de VVM de commerciële activiteiten die buiten de openbardienstverplichtingen vallen, voor zover die de uitvoering van de openbardienstverplichting niet in gedrang brengen, alleen kunnen verrichten op voorwaarde dat ze artikel 5 van de bijlage van de voormelde verordening respecteert.

Er worden een vijfde, zesde en zevende lid toegevoegd ter verankering van de bepalingen van artikel 14, 1°, 10° en 11°, van de huidige statuten, die zijn vastgesteld bij het besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2011 tot vaststelling van de statuten van de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn. De VVM kan alle activiteiten verrichten die rechtstreeks of onrechtstreeks kunnen bijdragen tot de realisatie van haar maatschappelijk doel en haar missie. De verrichtingen die worden beschreven in de toegevoegde leden, zijn tot nu toe alleen beschreven in de bevoegdheidsbepaling (taakverdeling) van de raad van bestuur in artikel 14 van de huidige statuten, hoewel het veeleer om bepalingen gaat over handelingen

die de VVM kan stellen bij de realisatie van haar doel en missie. Die statutaire bepaling heeft een bepaalde finaliteit, namelijk de taakverdeling tussen de onderscheiden organen van de VVM, die als zodanig gewijzigd zouden kunnen worden. De wijziging van de statuten is immers niet uitgesloten, aangezien een uitgebreide opsomming van de bevoegdheden van de raad van bestuur overeenkomstig artikel III.8 van het Bestuursdecreet ook niet strikt noodzakelijk is. Ingevolge een decretale verankering wordt iedere mogelijke discussie met derde partijen voorkomen als de statutaire taakverdeling zou worden aangepast conform de huidige bepalingen van het Bestuursdecreet, namelijk een niet-limitatieve en algemene restbevoegdheid van de raad van bestuur als hoogste orgaan van de VVM. Het is essentieel en onmisbaar voor de VVM om die taken bij de uitvoering van haar missie en doelstelling uit te voeren, zodat ze binnen het rechtsverkeer kan blijven optreden als een flexibele en wendbare instelling.

Artikel 5

Het wijzigingsartikel spreekt voor zich. Het betreft hier een louter formeel-technische aanpassing.

Artikel 6

Het betreft hier louter formeel-technische aanpassingen. In de oorspronkelijke formulering wordt de opsomming opgenomen van bestuursorganen, terwijl het om een opsomming van de organen gaat. De algemene vergadering is geen bestuursorgaan, maar een louter orgaan. Daarnaast wordt opgenomen welke overige organen en comités de raad van bestuur kan oprichten. De bevoegdheden en werking van de onderscheiden organen volgen de regeling die is opgenomen in het decreet en de statuten.

Artikel 7

Artikel 13 van het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990 bevat een verwijzing naar inmiddels opgeheven wetgeving. Die wordt vervangen door de correcte verwijzingen.

Artikel 8

Dit artikel wordt geherformuleerd zodat het in overeenstemming is met de voorgestelde wijzigingen van artikel 22 en 23 van het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990, zoals gewijzigd bij artikel 12 en 13 van het voorliggende voorstel van decreet. De herformulering bevat een adequate omschrijving van de bevoegdheid en positie van de raad van bestuur als hoogste orgaan van de VVM. De raad van bestuur heeft, in overeenstemming met artikel III.8 van het Bestuursdecreet, principieel de volheid van bevoegdheid en de eindverantwoordelijkheid voor alle handelingen van de VVM (zie ook de memorie van toelichting bij artikel III.8 van het Bestuursdecreet).

Artikel 9, 10, 14 en 17

De wijzigingsartikelen spreken voor zich. Het betreft hier een louter formeel-technische aanpassing waarbij de term 'directeur-generaal' wordt vervangen door de term 'gedelegeerd bestuurder', in overeenstemming met de terminologie van het Bestuursdecreet.

Artikel 11

Dit artikel wordt geherformuleerd zodat het een adequate omschrijving bevat van de bevoegdheid en positie van de gedelegeerd bestuurder als orgaan van de VVM. De formulering van het eerste lid wordt in overeenstemming gebracht met de

formulering van artikel III.9, §1, 1^o, van het Bestuursdecreet. De formulering van het tweede lid wordt opgenomen in overeenstemming met de formulering van artikel III.9, §2, van het Bestuursdecreet.

Artikel 12

Dit artikel wordt geherformuleerd zodat het een adequate omschrijving bevat van de bevoegdheid en positie van de raad van bestuur als hoogste orgaan van de VVM. Daarbij kan de raad van bestuur overeenkomstig artikel III.9, §2, van het Bestuursdecreet overgaan tot de oprichting van organen.

Door die wijzigingen kan de VVM verder evolueren naar een wendbare en dynamische organisatie, zodat ze sneller kan inspelen op noodzakelijke veranderingen en kansen om te innoveren. Het geeft de raad van bestuur de mogelijkheden om volledig onafhankelijk en volgens de noodwendigheden van de organisatie, over te gaan tot de oprichting van organen en comités. De raad van bestuur zal op die manier, in overeenstemming met artikel III.9, §2, van het Bestuursdecreet, autonoom kunnen beslissen over de oprichting van organen waaraan ze een delegatie van bevoegdheid kan verlenen, en van comités, die in principe een raadgevende functie zullen vervullen.

Artikel 13

Het wijzigingsartikel spreekt voor zich. Meer uitleg is te vinden in de toelichting bij artikel 12.

Artikel 15

Artikel 31 van het Oprichtingsdecreet van 31 juli 1990 wordt vervangen door een nieuwe formulering, met verwijzing naar het inmiddels in werking getreden Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017.

Artikel 16

De toevoeging van dit nieuwe derde lid sluit aan bij de taak van de VVM die is opgenomen in het openbaredienstencontract, zoals al is toegelicht bij artikel 4.

De wijziging wordt voorgesteld om te benadrukken en te bevestigen dat de VVM de rechten, vermeld in het te wijzigen artikel 32 van het Oprichtingsdecreet, ook kan verkrijgen voor de goederen die toebehoren aan het Vlaamse Gewest. Daarbij wordt uitdrukkelijk bepaald dat als de VVM overgaat tot de aanleg en exploitatie van installaties op goederen die haar ter beschikking worden gesteld, voor zover dat niet verboden is op basis van de rechten die het Vlaamse Gewest verleent, die installaties haar in volle eigendom zullen toebehoren. Zodra er middelen aan de VVM ter beschikking worden gesteld en de VVM die aanwendt voor investeringen, moet immers gewaarborgd zijn dat de volle eigendom van de werkzaamheden die ze financiert, ook aan de VVM toebehoren, om de fiscale en boekhoudkundige verwerking ervan te kunnen vrijwaren, behalve als daar in een concreet dossier andere afspraken over worden gemaakt. Aangezien het bovendien de verwachting is van de Vlaamse Regering dat op termijn de installaties en infrastructuur ook zouden kunnen worden opengesteld voor onder meer exploitanten (in het kader van operationalisering), en dat dit geschiedt onder verantwoordelijkheid van de VVM, is het aangewezen dat de VVM principieel als eigenaar kan handelen om slagkrachtig te kunnen optreden. Op die wijze wordt een verdere stap gezet om de VVM toekomstbestendig te maken en te houden, met het oog op een efficiënte, duurzame en klantvriendelijke aanwending van haar capaciteit en beschikbare middelen, in het bijzondere de (bestaande) openbaarvervoersinfrastructuur.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 26 april 2019 betreffende de basisbereikbaarheid

Artikel 18

Overeenkomstig het huidige eerste lid van artikel 33 van het decreet Basisbereikbaarheid richt de Vlaamse Regering een Mobiliteitscentrale op. Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken heeft daartoe door middel van een overheidsopdracht in 2021 een externe aanbieder aangesteld.

Nu het de bedoeling is om de VVM te belasten met de ondersteuning en de facilitering van de operationalisering van het vervoer op maat door de Mobiliteitscentrale, waaronder het toezicht en in voorkomend geval de aanstelling van de Mobiliteitscentrale, kan het eerste lid van artikel 33 worden opgeheven.

Het huidige tweede tot en met vierde lid van artikel 33 worden ongewijzigd opgenomen als een nieuw eerste tot en met derde lid.

Vervolgens wordt een nieuw vierde lid toegevoegd, dat de bevoegdheden van De Lijn met betrekking tot de Mobiliteitscentrale verduidelijkt.

De VVM zal toezicht houden op de uitvoering van de opdrachten van de Mobiliteitscentrale. De VVM zal binnen haar expertise de nodige adviezen verstrekken aan de Vlaamse Regering enerzijds, en aan de vervoerregioraden anderzijds, met als doel het vervoersaanbod over de verschillende vervoerslagen en over de verschillende vervoerregio's structureel te optimaliseren. Die taak is inherent verbonden aan de taak van de VVM met betrekking tot de facilitering van de operationalisering en ondersteuning van het vervoer op maat, met het oog op de verzekering van de geïntegreerde werking en de optimale invulling van het kernnet en het aanvullend net, en de wisselwerking met het vervoer op maat.

De VVM wordt belast met de eerstvolgende aanstelling van de Mobiliteitscentrale. De wijziging van bevoegdheid heeft geen impact op de hierboven genoemde aanstelling.

Artikel 19

Artikel 35 van het decreet Basisbereikbaarheid wordt aangepast op basis van de belasting van de VVM met het vervoer op maat vanuit haar rol als beheerder van het vervoerssysteem. De operationalisering van het vervoer op maat blijft evenwel bij de Mobiliteitscentrale. Het is de bedoeling dat de VVM een ondersteunende en faciliterende functie uitoefent. Die omvat onder meer:

- het nemen van alle maatregelen die het vervoer op maat optimaliseren;
- het uitoefenen van toezicht op het budget van de Mobiliteitscentrale;
- de coördinatie tussen de Mobiliteitscentrale en de vervoerregioraden;
- adviesverlening en communicatie met andere openbaarvervoersmaatschappijen en andere mobiliteitsaanbieders die in het kader van het vervoer op maat optreden;
- het permanent analyseren en evalueren van de verplaatsingen en mobiliteitsbehoeften in een ruimer geheel;
- het aanstellen van de exploitanten van het vervoer op maat;
- de samenwerking met, en de contractering en opvolging van die exploitanten;
- de coördinatie van de taken van de Mobiliteitscentrale enerzijds, en het aanbod van de exploitanten van het vervoer op maat anderzijds;
- het adviseren van de vervoerregio's over mobiliteitsoplossingen en de vormgeving van het vervoer op maat.

De VVM zal die taken uitvoeren in relatie tot het vervoer op maat, zoals dat is beslist door de vervoerregioraden conform artikel 8, §1, tweede lid, 3°, van het decreet Basisbereikbaarheid, echter met uitsluiting van de deelsystemen. Met betrekking tot de deelsystemen blijft het departement de rol opnemen van facilitator, waarbij zal worden gezocht naar de meest adequate en efficiënte uitrol van de systemen in kwestie. De uitsluiting geldt eveneens voor het personenvervoer over water, dat conform artikel 32/1 van het decreet Basisbereikbaarheid wordt aangemerkt als vervoer op maat en waarvoor ter uitvoering van artikel 34/1 van dat decreet het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust is aangewezen als exploitant.

Die taak van de VVM met betrekking tot het vervoer op maat vanuit haar rol als beheerder van het vervoerssysteem is nauw verbonden met haar taken als interne exploitant van het kernnet en het aanvullend net. De VVM zal binnen haar expertise handelen met als doel de geïntegreerde werking en de optimale invulling van het kernnet en het aanvullend net te verzekeren in wisselwerking met het vervoer op maat.

Artikel 20

Opdat gebruikgemaakt zou kunnen worden van de ervaring op het terrein en de expertise van de exploitant, wordt artikel 47, §2, van het voormelde decreet aangepast om de exploitant te betrekken bij het bepalen van de doorstromingsmaatregelen.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Artikel 21

Doordat de VVM zal worden belast met de aansturing van de Mobiliteitscentrale en het daarbij behorende contractbeheer, overeenkomstig artikel 33, zoals te wijzigen door artikel 18 van het voorliggende voorstel van decreet, verdwijnt de bestaansreden van de dienst van algemeen belang (DAB) Vervoersautoriteit en kan het decreet van 25 februari 2022 worden ingetrokken.

Dat neemt niet weg dat de vervoersautoriteit als administratieve entiteit zal blijven bestaan bij het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, weliswaar in afgeslankte vorm in verhouding tot wat initieel bepaald was in het voorontwerp van decreet dat tot het decreet van 25 februari 2022 heeft geleid. Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken zal ten aanzien van de VVM zijn rol blijven vervullen van bevoegde instantie ter ondersteuning van de minister van Mobiliteit en Openbare Werken, zoals wordt bepaald in verordening (EG) 1370/2007 en zoals ook is opgenomen in het openbaredienstencontract.

Een overdracht van personeelsleden van de VVM naar het Departement Mobiliteit en Openbare Werken is in die zin ook niet meer aan de orde, nu de VVM zal worden belast met het contractbeheer met de Mobiliteitscentrale.

Marino KEULEN
Bert MAERTENS
Karin BROUWERS
Annick DE RIDDER
Martine FOURNIER
Marius MEREMANS

VOORSTEL VAN DECREET

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn

Art. 2. Artikel 1bis, 3°, van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn, ingevoegd bij het decreet van 2 april 2004, wordt vervangen door wat volgt:

“3° het Wetboek van vennootschappen en verenigingen: het Wetboek van vennootschappen en verenigingen van 23 maart 2019;”.

Art. 3. In artikel 2 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het vijfde lid, gewijzigd bij de decreten van 2 april 2004 en 7 december 2018, wordt vervangen door wat volgt:

“De Maatschappij is onderworpen aan dit decreet, aan het Bestuursdecreet en aan haar statuten. Zonder aan het voorgaande afbreuk te doen, zijn de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen met betrekking tot de naamloze vennootschap van toepassing op de Maatschappij voor alles wat niet door dit decreet, het Bestuursdecreet en de statuten van de Maatschappij is bepaald.”;

2° het zesde lid, ingevoegd bij het decreet van 2 april 2004, wordt vervangen door wat volgt:

“De bepalingen van boek XX van het Wetboek van economisch recht zijn evenwel niet van toepassing op de Maatschappij, evenmin als de rechtsregels die betrekking hebben op een toestand van algemene samenloop van schuldeisers. De Maatschappij heeft niet de hoedanigheid van koopman.”.

Art. 4. Artikel 3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 8 december 2000, 6 juli 2001, 2 april 2004 en 26 april 2019, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 3. De Maatschappij heeft elke activiteit tot doel die rechtstreeks of onrechtstreeks, geheel of gedeeltelijk verband houdt met het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer verricht in het Vlaamse Gewest en vanuit of naar het Vlaamse Gewest.

De Maatschappij kan binnen haar normale werkingsgebied alle activiteiten opzetten waartoe haar personeel, haar installaties en haar uitrusting kunnen worden aangewend, voor zover die activiteiten verband houden met gemeenschappelijk stads- en streekvervoer, met inbegrip van het opvangen van piekmomenten in de vraag.

De Maatschappij kan overgaan tot elke vorm van geregeld personenvervoer, vervoer op maat, leerlingenvervoer en evenementenvervoer, en kan voldoen aan elke openbaredienstverplichting die volgt uit de bepalingen die zijn vastgelegd in het openbaredienstencontract, vermeld in artikel 44bis, en volgens de bepalingen

en voorwaarden, vermeld in het decreet Basisbereikbaarheid en de uitvoeringsbesluiten ervan.

De Maatschappij kan buiten het kader van haar openbardienstverplichting alle commerciële activiteiten uitvoeren die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden of gerelateerd zijn aan haar missie of doel, voor zover die de uitvoering van de openbardienstverplichting niet in het gedrang brengen.

De Maatschappij kan dadingen aangaan en overeenkomsten tot arbitrage sluiten. Elke overeenkomst tot arbitrage die wordt gesloten nog voor het geschil is gerezen, is evenwel nietig.

Met inachtneming van artikel III.18 van het Bestuursdecreet kan de Maatschappij andere rechtspersonen oprichten, erin deelnemen of zich erin laten vertegenwoordigen.

De Maatschappij beslist vrij, binnen de grenzen van haar maatschappelijke doel, over de verwerving, de aanwending en de vervreemding of de overdracht van lichamelijke en onlichamelijke goederen, over de vestiging of de opheffing van zakelijke rechten op die goederen, alsook over de uitvoering van dergelijke beslissingen en over de financiering ervan.”

Art. 5. Het opschrift van afdeling 2 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 2 april 2004, wordt vervangen door wat volgt:

“Afdeling 2. Organen van de Maatschappij”.

Art. 6. Artikel 12 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 12. De organen van de Maatschappij zijn:

- 1° de algemene vergadering;
- 2° de raad van bestuur;
- 3° de gedelegeerd bestuurder.

Voor zover ze niet geregeld zijn in dit decreet, worden de bevoegdheden en de werking van de organen, vermeld in het eerste lid, bepaald in de statuten.”

Art. 7. In artikel 13, derde lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 2 april 2004, wordt de zinsnede “Artikel 544 van het Wetboek van Vennootschappen” vervangen door de zinsnede “Artikel 7:55 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen”.

Art. 8. Aan artikel 16 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° de woorden “de hoogste bestuursinstantie” worden vervangen door de woorden “het hoogste orgaan”;
- 2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De raad van bestuur is bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn voor de verwezenlijking van het doel en de missie van de Maatschappij, met inachtneming van de beperkingen die worden bepaald door het Bestuursdecreet, dit decreet en de statuten van de Maatschappij.”

Art. 9. In hoofdstuk IV, afdeling 2, van hetzelfde decreet wordt het opschrift van onderafdeling 3 vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling 3. Gedelegeerd bestuurder”.

Art. 10. In artikel 17 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 26 april 2019, wordt het woord “directeur-generaal” telkens vervangen door het woord “gedelegeerd bestuurder”.

Art. 11. Artikel 18, §1, van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“§1. De gedelegeerd bestuurder voert de beslissingen van de raad van bestuur uit en voert het dagelijks bestuur van de Maatschappij.

De gedelegeerd bestuurder handelt met volheid van bevoegdheid voor de bevoegdheden die de raad van bestuur heeft gedelegeerd overeenkomstig de voorwaarden die de raad van bestuur stelt.

De gedelegeerd bestuurder woont van rechtswege de vergaderingen van de raad van bestuur en van de algemene vergadering bij met adviserende stem.”.

Art. 12. Artikel 22 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 2 april 2004, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 22. De raad van bestuur kan voorzien in de oprichting van organen die hij intern opricht, waaraan de raad van bestuur zijn bevoegdheden kan delegeren. De raad van bestuur kan ook overgaan tot de oprichting van een of meer comités. De raad van bestuur behoudt het recht op controle over die organen en comités.”.

Art. 13. Artikel 23 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 23. De raad van bestuur bepaalt de werking, de naamgeving, de samenstelling en de bevoegdheden van de organen en comités, vermeld in artikel 22. Die bevoegdheden mogen evenwel geen betrekking hebben op het algemene beleid van de onderneming, op de controle op de eigen werking van het orgaan of comité, of op de bevoegdheden die specifiek toekomen aan de raad van bestuur.”.

Art. 14. In artikel 28 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, wordt het woord “directeur-generaal” telkens vervangen door het woord “gedelegeerd bestuurder”.

Art. 15. Artikel 31 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 31. Daartoe gemachtigd door de Vlaamse Regering kan de Maatschappij conform het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017 in eigen naam en voor eigen rekening onroerende goederen onteigenen die voor de verwezenlijking van haar maatschappelijke doel nodig zijn.”.

Art. 16. Aan artikel 32 van hetzelfde decreet wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De Maatschappij kan concessies, huur of andere rechten, zoals erfpacht- en opstalrechten, verkrijgen, alsook het beheer verkrijgen op of met betrekking tot domeingooderen die aan het Vlaamse Gewest toebehoren. Behoudens een

andersluidende overeenkomst is het de Maatschappij toegestaan om over te gaan tot de aanleg en exploitatie van installaties op die goederen. Overeenkomstig de bepalingen van artikel 3.182 van het Burgerlijk Wetboek behoren de door de Maatschappij opgerichte constructies tot haar volle eigendom gedurende de duurtijd van het aan de Maatschappij verleende recht.”

Art. 17. In artikel 32ter van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 mei 2021, wordt het woord “directeur-generaal” telkens vervangen door het woord “gedelegeerd bestuurder”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 26 april 2019 betreffende de basisbereikbaarheid

Art. 18. In artikel 33 van het decreet van 26 april 2019 betreffende de basisbereikbaarheid worden het eerste tot en met het vierde lid vervangen door wat volgt:

“De Mobiliteitscentrale is een orgaan dat:

- 1° informatie verzamelt en verschaft over openbaarvervoerdiensten;
- 2° vervoersvragen en mobiliteitsmogelijkheden van de gebruiker analyseert en in voorkomend geval doorverwijst;
- 3° vervoersaanvragen voor ritten verzamelt, efficiënt plant en vervolgens uitzet bij een of meer vervoerders of vervoersdiensten, of via collectief beschikbaar gestelde verplaatsingsmiddelen;
- 4° ritprijzen factureert;
- 5° klachten van gebruikers behandelt.

De Vlaamse Regering kan de taken en de werking van de Mobiliteitscentrale nader bepalen.

De Vlaamse Regering kan de regels vastleggen om de continuïteit van de werking van de Mobiliteitscentrale te waarborgen.

De VVM De Lijn stelt de Mobiliteitscentrale aan, en is belast met de aansturing van de Mobiliteitscentrale en met het contractbeheer.”

Art. 19. Aan artikel 35 van hetzelfde decreet worden een derde en vierde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“De VVM De Lijn ondersteunt de operationalisering van het vervoer op maat door de Mobiliteitscentrale, met uitzondering van het openbaar personenvervoer over water, vermeld in artikel 32/1, en van de deelsystemen.

In het vierde lid wordt verstaan onder deelsystemen: vervoersoplossingen voor het vervoer van personen, zoals deelauto’s, deelfietsen en deelsteps, die in de publieke ruimte worden aangeboden voor gemeenschappelijk gebruik.”

Art. 20. In artikel 47, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “, brengen daarvoor” vervangen door de zinsnede “en brengen daarvoor, in overleg met de exploitant,”.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 21. Het decreet van 25 februari 2022 betreffende de Vervoersautoriteit wordt ingetrokken.

Marino KEULEN
Bert MAERTENS
Karin BROUWERS
Annick DE RIDDER
Martine FOURNIER
Marius MEREMANS